

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/148654,101-rocznica-bitwy-pod-Zadworzem-21-sierpnia-2021.html>
10.05.2024, 13:22

101. rocznica bitwy pod Zadwórzem - 21 sierpnia 2021

W sobotę na Ukrainie odbyły się obchody 101. rocznicy bitwy pod Zadwórzem. 17 sierpnia 1920 roku w Zadwórz pod Lwowem polska młodzież stoczyła z przeważającymi siłami bolszewików heroiczny bój. Bohaterska obrona Zadwórza przeszła do historii jako „Polskie Termopile”.

21 sierpnia 2021 r. na Ukrainie odbyły się obchody 101. rocznicy bitwy pod Zadwórzem. 17 sierpnia 1920 roku w Zadwórzu pod Lwowem polska młodzież stoczyła heroiczny bój z przeważającymi siłami bolszewików. Bohaterska obrona Zadwórzka przeszła do historii jako „Polskie Termopile”.

Przy pomniku została odprawiona Msza święta w intencji bohaterów, były przemówienia przedstawicieli władz państwowych i samorządowych oraz środowisk kresowych, uroczyste palenie zniczy oraz składanie wieńców i wiązanek kwiatów.

W wydarzeniach wzięła udział delegacja Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Rzeszowie: dr Dariusz Iwaneczko, dyrektor Oddziału, dr Jacek Magdoń, dr Piotr Chmielowiec i Krzysztof Zając. Przed południem przedstawiciele IPN zapalili znicze na Cmentarzu Orłąt Lwowskich w tzw. Kwaterze Zadwórzeńskiej, gdzie spoczywają polegli obrońcy wraz z dowódcą kpt. Bolesławem Zajączkowskim.

Do Zadwórzka przybył także Rowerowy Rajd Zadwórzeński zorganizowany przez Światowy Związek Kresowy.

Bitwa pod Zadwórzem to jedno z wydarzeń wojny polsko-bolszewickiej. 17 sierpnia 1920 roku kilkusetosobowy, złożony głównie z lwowskiej młodzieży, batalion Małopolskich Oddziałów Armii Ochotniczej pod dowództwem kapitana Bolesława Zajączkowskiego, przez 11 godzin stawił heroiczny opór dwudziestokrotnie silniejszym oddziałom bolszewickim. Pod Zadwórzem, czyli ukraińską wsią położoną 33 km od Lwowa, poległo 318 młodych Lwowian – niemal wszyscy żołnierze polskiego batalionu. Dzięki ich postawie bolszewicy nie zdobyli Lwowa, opóźnił się także ich marsz w głąb Polski.

17 sierpnia 1920 roku, batalion młodych polskich ochotników liczący 330 osób pod dowództwem kapitana Bolesława Zajączkowskiego, należący do zgrupowania rotmistrza

Romana Abrahama, ustępując pod naporem konnicy Siemiona Budionnego natknął się pod Zadwórzem na bolszewicki oddział 6. Dywizji Kawalerii.

Polacy po ciężkich walkach zdobyli umocnione pobliskie wzgórze i śmiałą szarżą na bagnety zmusili baterię nieprzyjacielskiej artylerii do przerwania ostrzału i do wycofania się za wieś. Mimo ostrzeliwania przez artylerię i broń maszynową śmiertelny bój trwał jedenaście godzin. W tym czasie obrońcy odparli sześć szarż konnych. Batalion uległ dopiero po przybyciu nowych sił kawalerii bolszewickiej i po wyczerpaniu amunicji. Zdziękowani, pozbawieni amunicji, walczyli do końca na kolby i bagnety.

W nierównej walce poległo 318 polskich żołnierzy. Większość poddających się została rozsiekana przez Kozaków. Ostatni akt dramatu rozegrał się w pobliżu budki dróżnika kolejowego, gdzie bolszewicy zmasakrowali ostatnich 30 pozostałych przy życiu ochotników. Dowódca, kpt. Zajączkowski, popełnił samobójstwo, wraz z resztą ocalałych oficerów.

Ciała pięciu poległych oficerów, które dało się zidentyfikować, zostały pochowane na cmentarzu Orłąt we Lwowie. Reszta bohaterów spoczęła na żołnierskim cmentarzu, w pobliżu usypanego na ich cześć kurhanu, gdzie umieszczono tablicę pamiątkową z napisem „Orłętom poległym w dniu 17 sierpnia 1920 roku w walkach o całość ziem kresowych”.

Fot. Krzysztof Zając